

1. אסעד אבו גוש

2. הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל

על ידי ב"כ עו"ד סמדר בן נתן ואח'

טל': 03-5619666; פקס: 03-6868596

ר/או ע"י ב"כ עוה"ד באנה שגרי בדארנה ואח'

מהוועד הציבורי נגד עינויים

טל': 02-6429825; 02-6432847

העותרים

נ ג ד

1. היועץ המשפטי לממשלה

2. פרקליט המדינה

המשיבים 1-2 על ידי פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים, ירושלים

טלפון: 02-6466578; פקס': 02-6467011

המשיבים

3. חוקרי שירות הביטחון הכללי

הודעה מטעם המשיבים 1-2

בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד מיום 13.7.2015 ומיום 27.8.2015, סבורים המשיבים 1-2 (להלן: 'המשיבים') כי ניתן להעביר חלק מנימוקי החלטת היועץ המשפטי לממשלה לידיעת העותרים. להלן יפורטו הטעמים, שאותם ניתן לפרט במסמך גלוי, להחלטת היועץ המשפטי לממשלה בעניין תלונתו של העותר 1.

א. רקע עובדתי

1. מר אסעד אבו-גוש, ת"ז 953601846 (להלן: המתלונן), יליד שנת 1975, נעצר בתאריך 3.9.2007 בחשד למעורבות בהכנת מטעני חבלה במסגרת תשתית החמאס בשכם, והועבר לחקירת השב"כ בבית המעצר בפתח-תקווה. חקירת המתלונן נסתיימה בתאריך 24.10.2007.
2. התלונה הראשונה מטעמו של המתלונן הוגשה על ידי הצלב האדום הבינלאומי (להלן: הצל"א) בתאריך 19.9.2007, ותלונה נוספת הוגשה על ידי הוועד הציבורי נגד עינויים ביום 27.11.2007. שתי התלונות הועברו לבחינתו של ראש המבתי"ן הקודם.

3. במהלך הבדיקה, תישאל ראש המבתי"ן הקודם את המתלונן, וכן מספר חוקרים שהיו מעורבים בחקירה, והעביר את חוות דעתו אל הממונה על המבתי"ן בפרקליטות המדינה.
4. בתאריך 15.9.2011 הודיעה הממונה על המבתי"ן לוועד הציבורי נגד עינויים כי הוחלט – על דעת היועץ המשפטי לממשלה ועל דעת פרקליט המדינה דאז – לגנוז את התלונה, מאחר שלא נמצא יסוד לנקוט בצעדים משפטיים נגד החוקרים. יצויין, כי הבדיקה העלתה בתמצית כי במהלך החקירה, סברו חוקריו של המתלונן כי מתקיים מצב של "צורך", כמשמעותו בסעיף 34 לא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**), ולכן הופעלו – בליט ברירה – גם אמצעי חקירה חריגים, וזאת כדי למנוע סיכון מיידי לביטחון המדינה. נמצא, כי לכאורה "סייג הצורך" עומד לחוקרים ועל כן הוחלט שאין מקום לפתוח בנדון בחקירה פלילית. עוד נמצא, כי חלק מהטענות שהועלו על ידי המתלונן היו חסרות בסיס.
5. בתאריך 25.7.2012 הוגשה עתירה לבג"ץ על ידי המתלונן ועל ידי הוועד הציבורי נגד עינויים נגד החלטה זו (בג"ץ 5722/12). בשלב מאוחר יותר, ביקשו העותרים לצרף לעתירה גם דו"ח הערכה פורנזית ביחס למתלונן, שנערך לכאורה בהתאם ל-"פרוטוקול איסטנבול", אשר התבסס על גרסאות המתלונן שנגבו בסוף שנת 2012 ובראשית שנת 2013. המדינה התנגדה לבקשת הצירוף, ובעת הזו טרם ניתנה החלטה סופית בעניין.
6. בחודש פברואר 2014 חל שינוי מהותי בנושא איוש משרת המבתי"ן. עד אז, עובד שב"כ כיהן בתפקיד ראש המבתי"ן (אשר הונחה מקצועית על ידי פרקליט בכיר בפרקליטות המדינה). ממועד זה, אויש התפקיד על ידי עובד משרד המשפטים. עובדת משרד המשפטים הראשונה שנבחרה לתפקיד היא אלי"מ (במיל). ז'נה מודזגברישווילי, התובעת הצבאית הראשית לשעבר.
7. לקראת הדיון בעתירה בבית המשפט העליון בחודש מרץ 2014, נבחן התיק מחדש על ידי פרקליט המדינה הנוכחי ועל ידי היועץ המשפטי לממשלה. בעקבות בחינה מחודשת זו, התבקשה ראשת המבתי"ן הנוכחית, גב' מודזגברישווילי, לערוך תישאול נוסף לאחד החוקרים באשר לחלקו ב-"חקירת הצורך" שנערכה למתלונן. ממצאי התישאול הנוסף הובאו בפני פרקליט המדינה ובפני היועץ המשפטי לממשלה, והוחלט כי אין מקום לשנות מן ההחלטה שהתקבלה בזמנו שלא לפתוח בחקירה פלילית של התלונה.
8. בתאריך 3.3.2014 התקיים דיון בעתירה, ובתאריך 25.5.2014 החליט בית המשפט הנכבד, לאחר קבלת תגובות הצדדים, כי התלונה בכללותה תבדק פעם נוספת על ידי ראשת המבתי"ן הנוכחית. יוער, כי באותה עת התנגדו העותרים לקיום דיון במעמד צד אחד, ועל כן ממצאי התישאול הנוסף שבוצע על ידי ראשת המבתי"ן הנוכחית, שהינם חסויים, לא הוצגו באותו שלב בפני בית המשפט העליון.
9. בהתאם להחלטת בית המשפט האמורה, הועבר התיק לבדיקתה המחודשת של ראשת המבתי"ן הנוכחית. במסגרת הבדיקה, ערכה ראשת המבתי"ן תישאול ממושך נוסף למתלונן, אספה חומרים נוספים ממח"ש ומשב"כ וערכה התייעצות עם מומחה פוליגרף על מנת לבחון אפשרות לביצוע פעולות נוספות. בשים לב לחלוף הזמן הרב מאז חקירת העותר, ולתשובותיו של החוקר בתישאול מיום 24.2.2014, סברה ראשת המבתי"ן כי אין תכלית בעריכת תישאולים נוספים ליתר החוקרים, שכן לא תהיה בכך תועלת בשלב מאוחר זה, בחלוף שנים מתום החקירה.

10. בתאריך 20.11.2014 נחתמה חוות דעת של ראשת המבתי"ן הנוכחית, אשר התקבלה בפרקליטות המדינה בתאריך 24.11.2014. בתאריך 21.1.2015 הועברה ליועץ המשפטי לממשלה עמדתו של פרקליט המדינה כי בנסיבות העניין אין מקום לפתוח בחקירה פלילית נגד מי מהחוקרים, ובאותו יום החליט היועץ המשפטי לממשלה לאמץ את עמדתו של פרקליט המדינה ולהורות על גניזת תיק התלונה בשנית.
11. בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד מיום 13.7.2015 ומיום 27.8.2015, הוגש לבית המשפט מסמך המביא את נימוקי היועץ המשפטי לממשלה להחלטתו. על פי החלטת בית המשפט, מובאת בזאת פראפרזה של נימוקי היועץ המשפטי לממשלה. את ההחלטה המלאה לא ניתן למסור בשל חשש לפגישה בבטחון המדינה. להלן יפורט החלק שניתן לחשוף בפני העותרים מהטעמים להחלטתו האמורה של היועץ המשפטי לממשלה.

"חקירת הצורך"

הפעלת אמצעי החקירה החריגים בחקירת המתלונן

12. טרם מעצרו וחקירתו של המתלונן, וכן במהלך חקירתו, הצטבר בשב"כ מודיעין משמעותי לפיו המתלונן היה מעורב בהכנת מטעני חבלה ובהוצאת פיגועים אל הפועל. מודיעין נוסף הצביע על כך שתשתית החמא"ס בשכם, אליה השתייך המתלונן, תכננה לבצע פיגועים נוספים.
13. בנסיבות אלה, התגבשה בשב"כ הערכה כי המתלונן מסתיר מידע קריטי אודות מטעני חבלה שיוצרו, וכן אודות מטעני חבלה שעלולים להמשיך ולהיות מיוצרים בטווח הזמן המיידי. להערכת השב"כ, איתור מטענים אלה, וסיכול הכנתם של מטענים נוספים, עשוי היה למנוע פיגועים שעלולים להתרחש בטווח הזמן המיידי ולהציל חיי אדם, ולא היתה דרך אחרת להשגת המידע שיביא לאיתורם, זולת על ידי חקירת המתלונן עצמו.
14. לפיכך, סברו חוקריו של המתלונן כי המתלונן הינו בבחינת "פצצה מתקתקת", המכין מטעני חבלה עבור תשתית טרור פעילה ביותר, המוציאה והעתידה להוציא לפועל פיגועים קשים בתכיפות גבוהה, וכי מתקיים מצב של צורך, כקבוע בסעיף 34 לא לחוק העונשין. בהתאם, סברו חוקריו של המתלונן כי קיימת הצדקה להפעלת אמצעי חקירה חריגים.
15. בעקבות הפעלת אמצעי החקירה החריגים, הודה המתלונן, בין היתר, בכך שהכין מטעני חבלה, שאותם מסר לחבריו בתשתית הטרור. אחד מאותם מטענים הושם בתגורת נפץ, אשר נתגלתה בהמשך החקירה בתל-אביב במהלך יום הכיפורים, בתאריך 22.9.2007.
16. היועץ המשפטי לממשלה סבור כי לפי התמונה המודיעינית שעמדה לנגד עיני חוקריו של המתלונן עובר להפעלת אמצעי החקירה החריגים, המתלונן היה האדם היחיד בנסיבות העניין אשר היה בכוחו לשפוך אור על מיקומם של מטעני החבלה שהוכנו ושנמסרו לגורמים שונים בתשתית הטרור אליה השתייך.
17. נוכח מצב דברים זה, ולאחר בחינה מדוקדקת של מסמכי תיק הבדיקה, קבע היועץ המשפטי לממשלה כי לא נפל כל פגם בשיקול דעתם של החוקרים, וכי הפעלת אמצעי החקירה החריגים בנסיבות העניין חוסה תחת "סייג הצורך". כמו כן, ובהתחשב בחומרת האיום ובמיידיותו – מצא היועץ המשפטי לממשלה כי אמצעי החקירה החריגים שהופעלו היו מידתיים, והלמו את חשיבות גילוי המידע שאותו הסתיר המתלונן.

ג. סוגיות נוספות

18. **הטיפול הרפואי במתלונן:** האחריות על הטיפול הרפואי במתלונן, כבכל עציר או אסיר המוחזק במשמורת, הינה של שירות בתי הסוהר, ולא של השב"כ. אף על פי כן, במסגרת בדיקות המבתי"ן ככלל, ובמסגרת בדיקות תלונת המתלונן בפרט, נבחן גם הטיפול הרפואי שהוענק לו, בדגש על תשומת לב מצד החוקרים בנוגע למצבו הבריאותי.
- לאחר בחינה מעמיקה של מסמכי תיק הבדיקה התברר כי אין כל תימוכין לכך שבריאותו של המתלונן נפגעה בעקבות הפעלת אמצעי החקירה החריגים בפרט, או בעקבות חקירתו בכלל. בפרט אין כל אסמכתא לכך שהמתלונן, אשר נבדק על ידי צוות הרפואה של מתקן המעצר באופן שוטף, סבל מפגיעה כלשהי בידיו. אין בדו"ח ההערכה הפורנזית שהוגש על ידי העותרים, אשר נחתם בשנת 2013, ואשר מתבסס על בדיקות רפואיות שנעשו למעלה מחמש שנים מתום חקירתו של המתלונן, כדי לשנות מסקנה זו. זאת, בין היתר, בשים לב לכך שדו"ח זה התבסס על הגרסה המאוחרת והמתפתחת של המתלונן, המרחיבה מאוד את הטענות שהציג המתלונן בתלונתו הראשונה בפני הצל"א.
- יחד עם זאת, במסגרת בדיקת התלונה התברר כי במהלך תקופת חקירת המתלונן בשב"כ הוא טען מספר פעמים לכאבים בגבו, וכי הדברים לא דווחו כנדרש לדרג הניהולי (אך יודגש שוב כי אין כל אסמכתא רפואית לכך שנגרם למתלונן נזק בריאותי כלשהו). בעקבות זאת, רועננו הנהלים והועברו דגשים לגבי חשיבות העניין.
19. **טענות לאיומים וקללות:** לא נמצאו תימוכין כלשהם לכל טענותיו של המתלונן בעניין זה, וכל החוקרים שתושאלו הכחישו אותן מכל וכל.
20. **טענות לכליאה לא מוצדקת ב-"בידוד":** בדיקת תיקו של המתלונן מעלה כי בחלקה האחרון של תקופת חקירתו, אכן היו ימים בהם לא נחקר בחקירה פרונטלית, אך במהלכם בוצעו פעולות חקירה אחרות. מטבע הדברים, אין בעת הזו אפשרות מעשית לבחון את השאלה האם ניתן היה לקצר את תקופת מעצרו של המתלונן, וממילא את תקופת החזקתו לבדו בתא המעצר, וחזקה על בתי המשפט שדנו בהארכות המעצר, שנתנו את דעתם לדברים.

ד. סיכום

21. תמצית טענותיו של המתלונן היא כי חוקרי שירות הביטחון הכללי הפעילו כלפיו אמצעי חקירה חריגים, והוא עותר לכך שבית המשפט הנכבד יורה על פתיחה בחקירה פלילית נגד אותם חוקרים. ממצאי בדיקת המבתי"ן מלמדים כי אכן הופעלו אמצעי לחץ בעת חקירת המתלונן.
22. עם זאת, היועץ המשפטי לממשלה סבור כי בעת חקירתו היה המתלונן בבחינת "פצצה מתקתקת", ולכן היתה הצדקה להפעלת אמצעי החקירה החריגים, שהפעלתם חוסה, בנסיבות העניין, תחת סייג הצורך. זאת, מאחר שהמתלונן הסתיר מידע קריטי אודות ייצור מטעני חבלה, שאת חלקם מסר לפעילי טרור אחרים (לרבות חגורת הנפץ שנתגלתה לבסוף בתל-אביב). לדעת היועץ המשפטי לממשלה, הסתרת מידע זה, שחשיפתו בטווח הזמן המידי היתה נחוצה להצלת חיי חפים מפשע, הצדיקה את מסקנת החוקרים כי הם עומדים בפני "מצב צורך", ואת הפעלת אמצעי הלחץ, שהופעלו על ידי החוקרים בחקירה. על כן, קבע

היועץ המשפטי לממשלה כי אין מקום לפתוח בחקירה פלילית נגד החוקרים בשל אמצעי החקירה החריגים שהפעילו, שכן עומד להם "סייג הצורך" הקבוע בדין. לצד זאת, וכאמור לעיל, במסגרת בדיקת התלונה התבררו מספר סוגיות שלגביהן הופקו לקחים מערכתיים לעתיד לבוא.

23. נוכח כל האמור לעיל, ולאחר שהיועץ המשפטי לממשלה בחן את מכלול הדברים, הוחלט על ידו לאמץ את עמדתו של פרקליט המדינה לפיה אין מקום לנקוט הליכים משפטיים כלשהם נגד מי מחוקריו של המתלונן בשירות הביטחון הכללי, וכי יש לסגור את תיק התלונה שבנדון.

היום, ג' תשרי תשע"ו

16 ספטמבר 2015

מוסל בוכמן - שינדל
סגנית בכירה א' בפרקליטות המדינה